

Vårt Luftvärn

Luftvärnets Befälsutbildningsförbunds tidskrift

Nr 4 • Årgång 70 • 2010

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund

Box 278 03, 115 93 STOCKHOLM
Lidingövägen 28, vakten K1 anvisar.
Tfn 08-664 71 89

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/lv

Förbundssekreterare

Georg Ekeström
Grindvägen 22 B
761 62 NORRTÄLJE
Tfn bostaden 0176-164 07

Lvbyn kursgård

Ytterskär, 760 40 VÄDDÖ
Tfn 0176-542 19, Fax 0176-545 92

E-post: vaddo@forsvarsutbildarna.se
Internet: www.forsvarsutbildarna.se/vaddo

Intendent

Ann-Katrin Johansson
Mobil 0708-990 632

Vårt Luftvärn

PRV utgivningsbevis nr 1678

E-post: lv@forsvarsutbildarna.se
Ansvarig utgivare Jan Hammarberg
Tfn bostaden 08-257 646

Redaktör

Björn Kagger

Medlemskap

Avgift 40 kr per år, ständigt medlemskap 500 kr.
Betalas till plusgiro 5 98 88-8.
Avgift för medlemmar i Stockholms Luftvärns-
förenings Skytteklubb och Roslagens Hemvärns-
förening betalas av respektive förening.

Innehåll nr 4 år 2010

Återupprusta luftvärnet.....	s 3
Förbundsfunctionärer 2010.....	s 4
Luftvärnets strid.....	s 5
ULv rekrytering den 28 augusti....	s 8
Förbundsstämma 2011.....	s 8
Försvarsinfo om SOS Alarm.....	s 9
Lv-förbundets dag på Vaddö.....	s 10
Mentor i Afghanistan.....	s 14
ULv höstaktiviteter 2010.....	s 17
Kursgården Lvbyns framtid.....	s 18
Aktiviteter hösten 2010.....	s 20

Omslaget:

Lv-förbundets dag den 16 maj på Vaddö började i grått men övergick i soligt väder. Utsikten över vattnet var lika betagande som vanligt.

Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje

 MILJÖMÄRKT Trycksak lic nr 341 290

Återupprusta det markbaserade luftvärnet

Lars-Ove Gavelin

Föreställ er att Irak-invasionen möttes av ett Irak som hade ett fullgott luftvärn. Ett luftvärn som tog allt som flög i luften. Baserat på mobila enheter, som var i ständig förflyttning och därmed svåra att slå ut. Slutsatsen skulle ha blivit att de fabulöst dyra flygsystemen som den USA-ledda alliansen hade skulle ha reducerats till ett icke-hot i kriget.

Kosovo-kriget visade delvis detta när Apache-helikoptrarna blev nedkämpade av serberna i bergen mellan Albanien och Kosovo. Konsekvenserna av det blev att Nato fick hålla sig till luftkrigföring på hög höjd. Detsamma kan man säga om Stinger-robotarna, som fick Sovjet att dra sig ur Afghanistan. När de förlorade sitt luftherravälde körde armén fast i den afghanska kuperade terrängen, som är till fördel för försvararen.

Liknande slutsatser kan dras av den svenska afghanstyrkans erfarenheter i strider med talibanerna. Vid stridskontakt så intar flygunderstödet en avgörande roll när det gäller att nedkämpa motståndaren. Föreställ er att motståndaren får tillgång till effektivt luftvärn – hur blir oddsen för de svenska styrkorna, då de inte får hjälp av NATO-flyget i sina stridskontakter?

Det är märkligt att Riksdagen faller så lätt för den flygteknologiska lobbyingskårens locktoner när det gäller att satsa fabulöst med pengar på det ena fantasifulla projektet efter det andra.

Andra världskrigets erfarenheter visade att tyska flottans s.k. fickslagskepp var billigare och effektivare än de allierades stora, dyra slagskepp. Fredens krav att Tyskland inte skulle få inneha slagskepp utan bara små kryssare visade sig vara till fördel för tyska flottan. Man fick flera skepp till samma

pris som de allierade fick för ett slagskepp. Effektiviteten var likvärdig om inte bättre p.g.a. att de var små, snabba och rörliga. Fabulöst dyra försvarsprojekt har visat sig inte alltid vara effektivare än de mindre projekten.

"Återskapa ett effektivt luftförsvar!" Här RBS 70.
Foto: Morgan Sundén, Försvarsmakten.

Trots dessa historiska belägg och sanningar tycks regeringen falla för de futuristiska lobbyister som står för flygplan i olika modeller. Man sätter nya namn som kirurgiska ingrepp som skonar civilbefolkningen o.s.v. Bara de får nya pengar så skall de vinna kriget med hjälp av flygplan, IT o.s.v....

Nackdelen med de högteknologiska flygsystemen är att de kräver hög specialistkompetens och är därmed lätta att slå ut och det är svårt att ersätta utslagna specialister. Ett diversifierat, markbaserat luftvärn är svårt att slå ut och det är lättare att ersätta personalen, i och med att man har en relativt kort utbildningstid.

Den skandalösa nedbantningen av försvaret

och avskaffandet av den allmänna värnplikten har gjort försvaret tandlöst. Värnplikten anser jag är viktig som ett medel att skapa nationellt demokratibyggande. I värnplikten möts alla oavsett klassbakgrund på lika villkor i en demokratisk, nationell anda.

Detta har drabbat luftvärnet speciellt hårt. Det är till sin natur mer jordnära med värnpliktiga som huvudbeståndsdel i sina led och inte så glamoröst som stridsflygplanen. När det gäller försvaret i allmänhet och i synnerhet det markbaserade luftvärnet som i princip saknas, för att inte tala om dess höghöjdskapacitet, så har neddragningarna resulterat i att vi i det närmaste är utan luftförsvaret (bortsett från några Gripen-plan).

Slutsatsen är denna: regeringen har prioriterat futuristiska högteknologiska lösningar, som med sina höga kostnader har slagit undan "närförsvaret" av det civila samhället. Det vill säga: vi kan inte ens nedkämpa inkommande, flygande, fientliga föremål.

NEJ – bakläxa i historiekunskaperna, lär av de tidigare erfarenheterna. Sila bland flyglobbyns futuristiska lösningar. Återgå till ett folkförsvaret, som är svårt att slå ut med hela befolkningen engagerad i försvarets samtliga grenar. Återskapa ett markbaserat, kostnadseffektivt luftförsvaret för hela landet, både för låg och hög höjd!

Vi saknar ju skydd för våra stora befolkningscentra i dag.

Förbundsfunctionärer 2010

Fr.v. Georg Ekeström, Michael Reberg och Jan Hammarberg.

Efter förbundsstämman på FHS i Stockholm den 25 mars har Luftvärnsförbundet nu följande funktionärer invalda:

Förbundsstyrelse (omval):

Jan Hammarberg (förbundsordförande),
Michael Reberg (vice förbundsordförande),

Georg Ekeström (förbundssekreterare),
Per-Olov Lisén (förbundskassör),
Leif Appelmyr, Olle Eriksson,
Anders Fransson, Ann-Katrin Johansson,
Börje Lantz, Peter Lantz,
Lennart Lundberg, Christer Molander.

Adjungerad: Ulf Hammarlund
(Försvarsutbildarna).

Revisorer (omval): Claes-Göran Joëlsson,
Lars-Gunnar Sederlín,
Per Nordlund (ersättare).

Valberedning: Olle Eriksson (ordförande),
Ulf Hammarlund (nyval), Per Jönsson.

Samtliga förbundsfunctionärer nås via kansliet eller med e-post:
fornamn.efternamn@forsvarsutbildarna.se

Luftvärnets strid

Michael Reberg – vice förbundsordförande

Trots ett kraftigt luftvärn kunde Bagdad inte skyddas.

Luftvärnets strid under de senaste kriget har präglats av stora såväl mot- som medgångar. Några historiska exempel, från någorlunda närtid, på stor motgång är ju den israeliska nedkämpningen av det syriska luftvärdet i Bekaa-dalen 1982, och i synnerhet det irakiska luftförsvarets tillkortakommanden mot USA och FN-alliansen under 1990-talet och tidigt 2000-tal.

Det serbiska luftförsvarets strid mot NATO under 1999 hade betydligt större framgång, även om övermakten till slut blev för stor.

Varken i Bekaa-dalen eller i Irak kan förlusterna och motgångarna för luftvärdet sökas i bristande resurser. Tvärtom så hade såväl syrierna som irakierna en stor mängd, och för sin respektive tid moderna, mixade luftvärnssystem med såväl automatkanoner som robotar av olika slag. I synnerhet det irakiska luftförsvaret var i början av 90-talet formidabelt med tusentals luftvärnsenheter, som kombinerade det bästa av främst ryska men också västerländska system. Runt Bagdad fanns en tätare luftförvarssköld, i

flera lager med olika system, än vad som skyddade de flesta viktigare objekt inom Warszawa-pakten under det kalla kriget.

Motståndaren

Hur har man då gått tillväga för att penetrera och förintä dessa starka luftförsvaret? I båda de ovan nämnda fallen utgjordes grunden av en mycket noggrann och insiktsfull analys av luftförsvarets systemen, ur såväl tekniska som operativa/taktiska aspekter. Mot Irak fick man också god hjälp av fransmännen, som några år tidigare hade levererat stridslednings- och luftbevakningssystemet (KARI). Även kommandoraider tillämpades, där man

bl.a. stal irakisk luftvärnsmateriel (SA-8) för närmare analys.

En viktig operativ/taktisk svaghet kunde också identifieras i båda fallen. Såväl Syrien som Irak använde den sovjetiska principen med en hårt centraliserad ledning, där t ex eldtillstånden inledningsvis endast fanns hos högre chefer på bataljonsnivå och uppåt. Luftvärnets eldenheter fick således inte skjuta förrän order därom inkommit uppifrån. *Om man då kan slå ut sambandet så torde ju luftvärdet förbli tyst...?* Detta är dock inte hela sanningen eftersom handlingskraftiga luftvärnschefer ändå började agera på egen hand, och att man i senare skeden av striden även formellt fördelade eldtillstånden längre ned i befälskedjan. En lättillgänglig beskrivning av luftkrigen ovan finns i Försvarmaktens *"Lärobok i telekrigföring för luftvärdet – Radar och radartaktik"*, vilken finns att hämta elektroniskt hos Lv-förbundet på Internet.

Några viktiga principiella skeden i de senaste luftkrigen kan skönjas

1. Provtryckning: med över tiden återkommande anflygningar och skenanfall lurar luftförsvaret att "tända" och trötta ut enligt principen: *"vargen kommer! ... inte"*. Vilka sensorer som öppnas och trafiken i stridsledningssystemen fångas upp med signalspaning och analyseras. Ledningsprinciperna och taktiken kartläggs, liksom vågformerna från sändande radarstationer i syfte att kunna utveckla lämplig störning och åstadkomma pålösning med signal-sökande vapen.

2. Anfall mot ledningen och de viktigaste sensorerna: med "Silver Bullets"; de mest kvalificerade vapensystemen, t ex ballistiska- och kryssningsrobotar, UAV:s samt signaturanpassade flygplan, tele-

störning och specialförband, isoleras eller punktbekämpas den högsta ledningen. Samtidigt slås dess stridslednings- och luftbevakningssystem ut eller förblindas.

3. Anfall mot luftförsvaret i sig: med flygande skenmål som lockfåglar, telestörning och signalsökande vapen angräps i första hand sensorer. Därefter sker attack-anfall mot luftvärnets eldenheter och kvarvarande sensorer samt mot flygfält och flygplan på marken. Likaså görs jaktinsatser mot de flygplan som trots degraderingen av stridsledningssystemet ändå kommer upp i luften. Här kan mer traditionella stridsflygplan och också vapenlaster med kortare räckvidd fortfarande vara huvudhotet.

4. Anfall mot valfria mål: när luftförsvaret nedkämpats kan flyganfall ske fritt. Aktören med luftöverläge kan nu använda alla sina flygslag mot valfria mål hos den luftförsvarslöse. Även äldre bemannade flygplan med stor radarmålarea och traditionella "järnbomber", eller andra vapen med kort räckvidd, kan nu användas utan större risk.

Luftvärdet

Det moderna luftthotet, som kortfattat beskrivits ovan, ställer mycket stora krav på luftvärdet, såväl personellt som tekniskt. Antagligen var huvudorsaken till den förintande förlusten för det irakiska luftvärdet att dess chefer och operatörer var för dåligt utbildade. Personalen i nyckelbefattningarna hade helt enkelt inte tillräckligt höga kunskaper och färdigheter för att framgångsrikt kunna hantera, optimera och strida med sina kvalificerade luftvärns-system.

Insikten hos irakierna om grundläggande fysiska och tekniska möjligheter respektive begränsningar för sina egna respektive

fiendens system var troligen bristfällig eller saknades helt. Därmed försvann också förmågan till ett framgångsrikt agerande under strid på alla nivåer. Där var tillkortakommandet inom telekrigsområdet kanske den allvarligaste bristen. Detta ledde till att Irak tidigt förlorade sina radarstationer med tillhörande förvarning och målinvisning. Dessutom i kombination med ett huvudlöst skjutande med allt vad man hade när de första (sken)målen dök upp, ofta även utan etablerad följning eller pålösning. Sedan stod man där med tomma robotlavetter och lång näsa när de verkliga vapenbärarna flög in. Många minns säkert bilderna på långa, oriktade "ormar" av spårlykt från lvakan och salvor med lvr b i blindo mot natthimlen över Irak...

Ett huvudlöst skjutande över Bagdad hjälpte inte.

Den kanske viktigaste lärdomen är alltså att *satsa på utbildning, övning och drill* för luftvärnspersonalen mot realistiska motståndare i telestörd miljö. Härvid har den militärtekniska kompetensen särskild betydelse. I synnerhet cheferna måste vara väl insatta i fysikaliska grunder samt tekniska möjligheter och begränsningar för sina egna respektive presumtiva fienders system för att kunna optimera sina egna stridsinsatser på respektive nivå. Detta borde vara relativt enkelt att åstadkomma för Sverige med sin generellt sett högt utbildade befolkning. Ett orosmoln är dock nedgången under de

senaste åren vad avser våra ungdomars kunskaper inom viktiga skolämnen som matematik, fysik och teknik.

Samtliga luftvärnssystem måste ha ett *rörligt uppträdande* samt kunna kommunicera och *utbyta information* med varandra över systemgränserna. Uppgiften att spana aktivt och skicka måldata till eldenheterna måste snabbt kunna överlämnas mellan olika radarstationer inom relativt stora områden. Detta kan gärna kombineras med *skenmål* som liknar eldenheter eller sändande radarstationer. Allt detta görs för att försvåra fiendens försök att kartlägga vårt luftförsvar och för att kunna hantera hotet från telestörning och signalsökande vapen.

Lyckad taktik

Exempel på ovanstående är serberna, som inför NATO:s flyganfall lät flytta många av sina radarstationer för stridsledning och luftbevakning bort från sina fredsgrupplingsplatser till nya förberedda krigsställningar. Dessutom skedde detta i kombination med ett flitigt användande av skenmål, vilket gjorde att ett stort antal av NATO:s flyganfall riktades mot tomma radarställningar och attrapper. Det serbiska luftväret kan också stoltsera med att vara först med att lyckas skjuta ned ett signaturanpassat (stealth) stridsflygplan (F-117).

Grundeldtillståndsgraden bör även framgent inom vårt nationella luftvärn vara eldtillstånd, och redan från början utdelat ända ned till eldenheterna. Härmed nedgår risken betydligt för att luftväret blir passivt och nedkämpt bara för att rätten att skjuta sitter fast någonstans i en befälskedja. NATO och många andra aktörer har en betydligt mer restriktiv syn på saken, men

jag är övertygad om att välutbildade luftvärnsstridsledare kan hantera ansvaret.

Vårt luftvärn måste vara väl utbildat och övat, samt tillräckligt modernt för att i en telestörd miljö kunna strida mot de farligaste lufthoten som kryssningsrobotar och ballistiska dito. Klarar vi det med luftförsvaret intakt – så slipper vi ju också de efterföljande enklare hoten som t ex bemannade flygplan med stor radarmålearea! Okvalificerat och lågteknologiskt luftvärn med kort räckvidd har troligtvis spelat ut sin roll, undantaget mot stora och långsamma mål på låg höjd, som möjligen kan våga sig

fram om vårt egentliga luftförsvaret redan har kollapsat. Så ”sega Lv-gubbar” med ring-sikten och mätkäppar från invasionsförsvarets tid får nog numera anses höra till historien. **Sverige behöver ett välutbildat, modernt och starkt luftvärn!**

Referenser:

- Försvarsmakten: *”Lärobok i telekrigföring för luftvärnet – Radar och radartaktik”* (Telekri Rr Tak Lv M7741-850101)
- Internet: <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/air-defence-equipment.htm>
- Internet: http://www.janes.com/defence/news/kosovo/jmr990407_01_n.shtml

ULv rekrytering i Norrtälje lördagen den 28 augusti

Ungdomar mellan 15 och 20 år som är intresserade av det militära försvaret inbjuds till information om Luftvärnsförbundets ungdomsavdelning ULv i Norrtälje lördagen den 28 augusti. Samling utanför Campus Roslagens infart kl 1100. Verksamheten slutar på samma plats ca kl 1300.

Ytterligare information om ULv och anmälningsblanketter utdelas på förevisningen och finns hos ULv på Internet. Du kan även kontakta oss via e-post ulv@forsvarsutbildarna.se eller ringa till kurschefen ULv, kn Börje Lantz, på telefon 0176-16175 / 0703-793342.

Välkommen!

Meddelande om förbundsstämma 2011

Boka redan nu kvällen torsdagen den 24 mars 2011 för Luftvärnsförbundets ordinarie stämma i Stockholm. Motioner och förslag skall vara förbundskansliet tillhanda senast den 15 januari. Slutlig kallelse kommer i vinterns nummer av ”Vårt Luftvärn”.

Försvarsinformation om samhällets beredskap

torsdagen den 4 november kl 16-21 i Stockholm

Trafikrummet i berget. Foto: SOS Alarm.

Luftvärnsförbundet arrangerar studiebesök hos SOS Alarm i berget under Johannes brandstation vid Malmskillnadsgatan 64 i Stockholm - där samhällets nödtelefon svarar dygnet runt.

SOS Alarm har på uppdrag av staten ansvar för nödnumret 112 inom Sverige och ska även vara en resurs i samhällets beredskap. Uppdraget innebär samarbete med sjö-, flyg- och fjällräddningen samt med polisen. Enligt avtalet med staten skall den genomsnittliga svarstiden på 112 inte överstiga 8 sek. För landstingets räkning utförs uppdrag inom alarmering och dirigering av ambulanser. Kommunerna anlitar SOS Alarm för alarmering av kommunal räddningstjänst.

Vi får också information om landstingens regionala katastrofmedicinska ledning (RKML). Denna organisation driftsätts vid behov, t.ex. vid större påfrestningar på samhället såsom naturkatastrofer, smitta, olyckor med kemikalier, omfattande störningar i den tekniska infrastrukturen eller angrepp av olika slag.

Närmaste tunnelbanestation är "Hötorget" uppgång "Tunnelgatan".

SOS Alarm är skyddsobjekt och föranmälan krävs. Skriftlig anmälan, helst via e-post, senast den 28 oktober till Lv-förbundets kansli. Ytterligare information utsänds till anmälda deltagare. Ange namn, personnummer och organisationstillhörighet samt om du önskar förtäring eller ej. Antalet platser är begränsat, först till kvarn...

Lv-förbundets dag – från gråväder till sol

Björn Kagger

Förra årets strålände solsken och värme lyste med sin frånvaro, åtminstone till en början, när Lv-förbundets dag avhölls på Vaddö söndagen den 16 maj. Men det vände och strax före lunch visade Lvbyn sin bästa sida i flödande sol. Det var en välarrangerad dag med trevlig samvaro i Roslagens famn.

Det var riggat och klart för ULv förevisning, visning av Lvbyn och familjeaktiviteter när besökarna anlände vid 10-tiden.

Luftvärnsförbundets ordförande Jan Hammarberg och delar av styrelsen hälsade välkomna och dagens program började med kaffe och bröd i matsalsbyggnaden. De flesta föredrog nog att inta kaffet inomhus på grund av det snåla vädret men några tappra satte sig utomhus på altanen. Om vädret också inverkade på besökarnas antal vet man inte men de var färre än under tidigare år. Men den goda stämningen påverkades inte av det. Bortom molnen över den fina havsviken öster om

Lvbyn kunde man dessutom ana en ljusning vid horisonten.

ULv förevisning

Efter en presentation av dagens program avtågade sedan sällskapet genom skogen för att bese vad ULv hade att visa upp. Det blev ett antal moment och det första var hur en förläggning i tält 12 kan ordnas. Tältet var maskerat och besökarna kunde gå in och se hur ULv-medlemmarna hade installerat sig med kamin, eldpost, sovplatser och vad som i övrigt tillhör lägerlivet.

Nästa station presenterade en enklare form

Tältförläggning visades.

Eldposten på plats inne i tältet.

Förevisning av skärmskydd.

av förläggning. Här visade ULv hur ett skärmskydd kan byggas upp med relativt enkla medel, närmare bestämt med slanor och granris, som ju finns att tillgå i skogen. Det kanske inte ser ut att erbjuda några större bekvämligheter men är faktiskt bättre än många tror. Och med en öppen eld

framför klarar man sig utan större bekymmer.

Så var det dags att visa hur noggrann fordonskontroll går till t.ex. vid en infart till ett förläggningsområde. En beväpnad post på vägen stoppade en anländande minibuss och beordrade ut föraren, som efter ID-kontroll fick bege sig ett 20-tal meter från fordonet. Detta av säkerhetsskäl medan posten grundligt sökte igenom minibussen, både inuti kupén och under motorhuven.

Posten kommenderar ut föraren, som får öppna upp.

Fordonet genomsöks noga.

Men vem hade nu koll på föraren? Jo, det fanns ytterligare två beväpnade poster. Plötsligt gick det gasalarm. Skyddsmasker togs på och dessutom kom en man med extra skyddsutrustning påtagen fram för att detektera vad den rök som spred sig över området innehöll och var för något.

Det fanns fler poster!

Med skyddsutrustning på genomförs C-indikering.

Alla persedlar visas.

Mycke' grejer ä de'

Åter i Lvbyn och intill ULv förråd förvisade ungdomarna all den utrustning som varje person har. Det är en hel del klädespersedlar och annan materiel att hålla reda

på. Här visades också radiomateriel och en del annat.

Man vandrade över till lektionsbyggnaden där förbundets vice ordförande Michael Reberg informerade om Försvarsmakten och Luftvärnsförbundet och dess verksamhet. Därefter kunde gästande anhöriga träffa sina ungdomar lite mer privat.

Så blev det lunchdags och som vanligt serverades en smaklig måltid i matsalen. Nu hade solen tittat fram och många satte sig ute på altanen för att känna på vårvädret.

Skytte med luftpistol intresserade många.

Skytte, minigolf, tipspromenad

Efter trakteringen började familjeaktiviteterna. Var och en kunde förse sig med ett protokoll där resultaten från de olika aktiviteterna skulle redovisas. I en station nere vid sjön kunde besökarna i Luftvärnsförbundets skytteklubbs regi pröva på skytte med luftpistol och luftgevär mot fallmål. Detta intresserade många och en hel del klarade det med framgång.

Övriga grenar bestod av precisionskast, kast med sovsäck över ryggen mot målområde, minigolf på Lvbyns bana, tipspromenad med kluriga frågor m m. Allt genomfördes med glatt och lekfullt humör.

Tipspromenaden: Vilket svarsalternativ är rimligt här?

Kast med repring. Brukar inte krysset vara på marken?

Varför är det saker i vägen på banan?

Skön kaffestund i solen på altanen.

ULv på stranden.

ULv:s kursavslutning

På stranden i Lvbyn genomfördes traditionsenligt årets kursavslutning för ULv.

Ungdomarna stod uppställda på linje och besökarna var församlade för att bese det hela. Årstecken och priser delades ut av förbundsordföranden Jan Hammarberg i det nu flödande solskenet.

Prisutdelning efter familjeaktiviteterna.

Det blev så dags för det avslutande kaffet uppe vid matsalsbyggnaden. Här stod allt uppdukat utomhus och väderkantringen hade gjort att knappast någon föredrog att sätta sig inomhus. Nu var det bara att njuta av utsikten över vattnet, umgås och låta sig väl smaka. I anslutning till kaffet delades priser ut efter att familjeaktiviteternas resultat räknats fram. Allt medan man kunde känna på försommarvärmen och det så blev dags för hemresa. Som sagt – från grävåder till sol över Lvbyn och dess fina omgivning. Det blev en angenäm dag!

Att vara mentor till afghanska brigadchefer

Anders Gustafsson, övlt, utbildningschef vid Försvarsutbildarna

Artikelförfattaren tillsammans med officerare ur internationella styrkor och ur afghanska armén. Nedan gör han ett sammandrag av det anförande han höll hos Luftvärnsförbundet den 9 februari i år.

Sveriges insatser i Afghanistan är en del av det internationella engagemanget som syftar till att stärka afghanernas förmåga att själva hantera utvecklingen i sitt land. Legitimiteten för insatsen har sin grund i en inbjudan från den afghanska regeringen och genom beslut av FN:s säkerhetsråd.

Nato leder ISAF:s insatser där 46 länder inklusive Sverige deltar sedan åtta år. Den massmediala rapporteringen ger ofta bilden av att de internationella insatserna inte leder till önskvärda resultat för utvecklingen av landet. Det är dock viktigt att inse att situationen i Afghanistan är mycket utmanande och komplex för både civila och militära insatser och att engagemanget måste ses i ett långsiktigt perspektiv. Det är också viktigt att ha klart för sig att uppbyggnaden av armén är en av många betydelsefulla komponenter för utvecklingen av Afghanistan.

Operational Mentoring and Liason Team (OMLT)

Huvuduppgiften för det svenska militära bidraget är att bistå den afghanska regeringen i att skapa säkerhet såväl för den afghanska befolkningen som för de insatser som görs till stöd för landet och dess folk. En viktig del i denna uppgift är att stödja de afghanska säkerhetsstyrkorna genom utbildningsstöd och rådgivning. Deltagande i gemensamma operationer och förtroendebyggnande insatser är en naturlig del av verksamheten på plats.

På Camp Mike Spann, cirka 12 kilometer sydväst om Mazar-i-Sharif och i staden Shebregan ytterligare längre västerut är en grupp svenska officerare och soldater grupperade tillhörande OMLT. Teamen är en del i stödet till uppbyggnaden av Afghanistans försvarsmakt. Mentorerna har till uppgift att fungera som coach, handledare, lärare och som förbindelselänk till samverkande internationella styrkor. De följer det förband de understöder i alla situationer, såväl under utbildning som under insatser. De svenska OMLT-teamens uppgift har tidigare varit inriktad mot chefer på kår- och brigadnivå, men har sedan hösten 2009 utökats och omfattar nu också stöd till en bataljon.

Afghan National Army (ANA)

ANA består i nuläget av omkring 100 000 soldater. Ambitionen är att styrkan ska kunna öka till cirka 260 000 under de närmaste åren. Materielen är en blandning av f.d. sovjetisk och amerikansk utrustning. Alltmer av utrustningen tillförs emellertid från USA. Kostnaden för utökningen av ANA är bedömd till cirka 20 miljarder dollar och finansieras av USA. Officerarnas utbildningsnivå varierar och ett flertal befällsskolor har inrättats för att öka kompetensen. Det råder en stark hierarki och Ministry of Defence i Kabul reglerar ofta verksamheten detaljerat. Samarbetet mellan officerare och underbefäl är i flera avseenden begränsat. Lojaliteten till president Karzai är stor liksom stoltheten att tillhöra armén.

Soldaterna kommer från varierande miljöer och analfabetism är inte ovanligt. Soldaterna har varierad etnisk bakgrund och sätts därför samman i mixade enheter så att inte någon speciell folkgrupp ska bli alltför

Afghanska soldater är stolta att tillhöra armén.

dominerande. ”Vi är alla afghaner” som brigadchefen Barkatulla uttryckte det då jag frågade om hur de hanterade de olika etniciteterna.

Arbetet som Chief OMLT Brigade

Under 2007 tjänstgjorde jag som Chief OMLT Brigade vid 1. Brigaden tillhörande den 209. Armékåren. Totalt var ett knappt 10-tal svenska officerare och soldater placerade på Mike Spann för att stödja chefer på kåren och brigaden. För min del innebar arbetet att jag var personlig mentor till den afghanska brigadchefen (på grund av chefsbyten hann jag med tre brigadchefer under sex månader) och att jag med hjälp av en internationell stab ansvarade för stöd till brigadens utbildningsverksamhet och operationer. Totalt sett var vi ett 70-tal officerare och soldater från Sverige, Norge, Tyskland, Tjeckien, Kroatien och USA som var engagerade i brigadens verksamhet.

Efter att jag någorlunda snabbt fått briefing om brigadens position, och även hunnit besöka det norska Provincial Reconstruction Team (PRT) i Meymaneh, blev det angeläget att närmare klarlägga brigadens orderläge och planerade verksamhet. Brigadens huvuddel var grupperad i anslutning till Camp Mike Spann, en skytte-

bataljon i Kunduz (stöddes av ett tyskt OMLT-team) och en bataljon var insatt i Kandahar i södra Afghanistan (stöddes av ett Embedded Training Team, ETT, US Army's motsvarighet till OMLT).

Mycket tid ägnades åt tjänstgöring på campen men verksamheten ute i fält, ”operations”, ökade allt mer, bland annat genom en rekognosering i Kandahar i södra Afghanistan. Vi var då alltid noga med att hålla oss i bakgrunden så att ”The afghan face” blev tydligt för befolkningen. Alla afghaner som jag träffade var stolta över sin armé och såg ISAF:s närvaro som en absolut nödvändig förutsättning för återuppbyggnaden av landet.

Utmaningar

Nu var det inte alltid så lätt att få saker och ting att fungera. Det stora antalet internationella officerare med t.ex. olika regler för sitt uppträdande, s.k ”Caveats”, skapade ibland både komplicerade och friktionsframkallande situationer. Ett exempel var då vi fick rapporter om att upplopp brutit ut i Shebregan och att kåren/brigaden omedelbart måste sätta in resurser för att återställa ordningen.

Då situationen bedömdes som ytterst riskfylld beslutades det att vissa mentorer inte fick delta i insatsen. Jag fick dock till uppgift att följa kårchefen till insatsområdet. Mina ”medics” fick inte heller delta vilket försvårade situationen ytterligare. Men genom en bra samverkan med det svenska Provincial Reconstruction Team (PRT) fick jag kontakt med ett MOT-team, som fanns i anslutning till insatsområdet. De hade sjukvårdare med sig så jag bedömde att detta fick vara tillräckligt bra.

Därefter åkte kårchefen med sin eskort, jag

och bl.a. delar av det kroatiska OMLT-teamet och några amerikanska ETT iväg. ANA:s insats i Shebregan genomfördes under några dagar och förlöpte väl bl.a. med hjälp av den afghanska polisen och situationen stabiliserade sig. Men inledningsvis hade det krävts uppemot 9 civila dödsoffer.

Denna händelse skapade vissa friktioner i samarbetet mellan några länder. Det internationella samarbetet fungerade dock bra i takt med att vi successivt arbetade oss samman i våra uppgifter.

Fortsatt insats i Afghanistan eller inte?

Efter tjänstgöringen i Afghanistan är jag helt övertygad om nödvändigheten av att ISAF med beslutsamhet fullföljer de långsiktiga insatserna för återuppbyggnaden av landet.

Ett kraftigt utvecklat civilt – militärt samarbete i insatserna, som fokuserar på ”Comprehensive approach”, är också av största betydelse för att nå framgång. Här bör det läggas än mer kraft på att skapa konkreta förutsättningar för de afghanska familjerna att kunna försörja sig själva. Detta kan t.ex. vara särskilt angeläget för den del av befolkningen som försörjer sig genom vallmoodling. De behöver få ett trovärdigt alternativ – varför skulle de annars sluta odla vallmo som trots allt skapar en försörjningsmöjlighet?

I den svenska debatten kan man inte sällan bl.a. höra argument om att Sverige (m.fl.) ska ta hem sin militär från Afghanistan och inte stödja USA:s orättfärdiga krig. Det framförs också att Sverige enbart ska stödja afghanerna med civila insatser. För mig känns denna argumentation helt verklighetsfrämmande. Det är svårt att förstå hur miljön i Afghanistan i nuläget eller inom en

snar framtid ska kunna bli tillräckligt säkert att agera i för civila hjälporganisationer utan stöd/säkerhetskapande åtgärder från militära enheter.

De som för denna argumentation tycks uppenbarligen blunda för det förtyck och skräckvälde som talibanerna representerar och genomför mer eller mindre dagligen. Är det fritt spelrum för dessa krafter som debattörerna vill ha? Talibaner som t.ex. sprutar syra i ansiktet på unga flickor som går i skolan, för att avskräcka andra flickor från att utbildas sig, eller självmordsbombare som dödar kvinnor och barn? Exempelen på grymheter borde få dessa debattörer att se verkligheten på ett helt annat sätt och att objektivt se till vad som är bäst för det afghanska folket. Eller är det ideologiska anti-USA-motiv som är drivkraften till att hävda linjen om att svensk militär ska lämna landet? Man kan ju undra.

Framtiden

Att kontinuerligt öka antalet utländska soldater i Afghanistan är inte en långsiktig lösning. Den ligger i att ge afghanerna

förutsättningar för att själva successivt kunna ta över utvecklingen av landet – den så kallade ”Exit strategy”. Där är utvecklingen av ANA en del av denna strategi i kombination med civila insatser.

Noteras bör att det inte alltid är talibaner som står för oroligheterna. Det finns också starka intressen inom narkotikahandeln som inte vill bli störda i sin verksamhet.

Det är också av största betydelse att det blir tydligt för den vanlige afghanen att det sker förbättringar i vardagslivet. Detta kan vara så enkla saker som tillgång till brunnar, sjukvård, stöd till boskapsskötsel, odlingar, närvaro av polis etc.

Den komplexa situationen i Afghanistan kan inte ses isolerat utan måste bedömas i ett större perspektiv, som då främst hänger samman med utvecklingen i Pakistan. Men detta får vi återkomma till vid något annat tillfälle.

De svenskar som arbetar i Afghanistan gör ett mycket bra arbete – var stolta över dem!

ULv höstaktiviteter 2010

- 28 augusti: rekryteringsförevisning i Norrtälje.
- 3–5 september: helgövning på Vaddö.
- 8–10 oktober: helgövning på Vaddö.
- 12–14 november: helgövning i Kungsängen.
- 11 december: terminsavslutning Norrtälje.

Kvällsövningar och studiebesök m.m. kan tillkomma utöver ovanstående. Ytterligare information kommer som vanligt månadsvis i kursorder och hos ULv på Internet: www.forsvarsutbildarna.se/ulv

Kursgården Lvbyns framtid

Georg Ekeström

Lvbyn

Varför äger Luftvärnsförbundet en kursgård?

En del av svaret är knutet till de verksamheter som genomfördes för många år sedan. Den första kursen anordnade förbundet (Stockholms Luftvärnsförening) på Vaddö skjutfält 1939. Sommarlägerkurser har vi anordnat sedan Luftvärnets Skjutskola började sin verksamhet på Vaddö 1942.

I majnumret av medlemsbladet 1958 frestade tidningen luftvärnsbefälen och deras familjer med en härlig semestervistelse med havsluft och ljuvliga salta bad. Det var sommarens lägerkurser på Vaddö man propagerade för.

Under invasionsförsvarets tid fanns ett stort behov av utbildning och utbildningsplattformar för kompletterings- och vidareutbildning av befäl, inte minst luftvärnsbefäl. Detta behov tillgodosågs för Luftvärnets del genom Lvbyn och dess lokalisering till Vaddö Skjutfält där Luftvärnets Skjutskola varje sommar genomförde sin utbildning, som krävde både materiel och övningstrupp.

Försvarets behov ser i dag annorlunda ut när huvuddelen av dess personal skall vara engagerad i att utveckla insatsorganisationen, genomföra insatser och bevaka omvärlden tillsammans med andra länder. Insatsorganisationen kan förväntas behöva hjälp med rekrytering av officerare och manskap genom den ungdomsverksamhet som vi genomför samt med folklig förankring och försvarsupplysning.

Varför äger Luftvärnsförbundet en kursgård år 2010?

Sommaren 2010 kommer troligen endast en ungdomsledarkurs att genomföras av Försvarsutbildarna för Försvaret. Den kommer att ta i anspråk endast en av säsongens 26 veckor. Det kan tolkas som att Lvbyn inte längre behövs för kurser anordnade av Försvarsutbildarna och inte heller för Försvarsmaktens behov av utbildning.

Det ursprungliga motivet till varför Luftvärnsförbundet har en kursgård, kursverksamhet för befäl och i förlängningen för att höja krigsförbandens stridsvärde, har nästan helt försvunnit.

Vad krävs det av en långsiktig ägare till en kursgård?

Ekonomi

Luftvärnsförbundet har under många år fått tillskjuta medel för att täcka förlusterna i kursgårdsverksamheten. Detta ansågs godtagbart när huvuddelen av verksamheten i Lvbyn var knuten till frivilligheten men är mindre acceptabelt nu, när medlen fungerar som en subvention till externa kunder. Hur ser då försvarets behov av kursgårdar ut?

För insatsorganisationen finns i dag inte några för oss kända behov, som kommer att ge mer än marginellt med uppdrag till kursgårdarna. För Hemvärnet och Nationella skyddsstyrkorna kan det i framtiden finnas ett omfattande utbildningsbehov. När det inte längre kommer att finnas en stor mängd utbildade värnpliktiga att rekrytera från, kan Hemvärnet och HvSS behöva köpa utbildning. Om detta utbildningsbehov kommer att tillgodoses med hjälp av frivillig organisationernas kursgårdar eller på annat sätt döljs i dag bortom horisonten dit tro och aning endast når.

Bärkraftig kursgård

Om Luftvärnsförbundet önskar fortsätta att äga kursgården efter det att kursverksamheten för Försvarmakten nästan upphört så krävs det en anpassning till de nya förutsättningarna. Då måste kursgården kunna klara sina egna kostnader och gärna också ge ett litet överskott. En del av vårt förbunds "själ" finns i Lvbyn. För många av våra medlemmar är Luftvärnsförbundet utan vår kursgård Lvbyn nästan otänkbart.

En framtidsbild kan vara att ha en kursgård som kan bedriva verksamhet året runt men som är i gång nio månader per år. Med en utökad verksamhet ändras förutsättningarna för både ekonomi och anställning av personal.

Kunderna

Våra kunder frågar ofta efter enkelrum med toalett och dusch. En satsning för framtiden på Lvbyn måste ge oss möjlighet att tillgoda detta behov. Med en vinterkapacitet för 30 till 40 gäster tillgodoser vi huvuddelen av kunderna som i dag önskar boka in kurser under höst och vår. För att tillgoda behoven så krävs en ny byggnad och att byggnader vinterbonas samt att de förses

med energieffektiv uppvärmning. Vatten och avlopp måste också anpassas för vinterdrift. Sådana satsningar kostar i storleksordningen 5 – 10 miljoner kronor.

Ungdomsavdelningen äter lunch, oktober 2006.

Vår ungdomsavdelning, ULv, har sitt förråd i Lvbyn och bedriver en del av sin verksamhet där. Försvinner Lvbyn så måste ULv behov lösas på annat sätt.

Förbundets kompetens och samarbete
Kursgårdsverksamheten är i dag omgärdad av en mängd lagar och bestämmelser. Kan Luftvärnsförbundet även i framtiden rekrytera frivilliga funktionärer som utöver sitt engagemang för försvaret också har intresse av – och förmåga – att leda en kursgård? Utöver de anställda medarbetare som svarar för själva driften av kursgården krävs ju också att förbundsstyrelsens invalda ledamöter är villiga och kompetenta att axla ägar- och arbetsgivaransvaret. Kanske lösningen ligger i ett samarbete med en annan större organisation som har kapacitet att bidra såväl ekonomiskt som med ledningskompetens till Lvbyn?

Om vi inte långsiktigt kan lösa såväl ekonomi som ledning för kursgården Lvbyn, ska då förbundet avveckla kursgårdsverksamheten?

B

Luftvärnets Befälsutbildningsförbund
Box 278 03, 115 93 Stockholm

Vårt Luftvärn elektroniskt

Luftvärnsförbundet har beslutat att på försök utöka utgivningen av "Vårt Luftvärn" med två binummer per år, som utsänds elektroniskt under kvartal 2 respektive 4. De omfattar främst inbjudan till våra aktiviteter. Binumren har en lägre ambitionsnivå än huvudnumren, som utges i kvartal 1 och 3. Redaktör för huvudnumren är Björn Kagger och för binumren Michael Reberg.

För att få dig tillsänt de elektroniska numren måste du anmäla din e-postadress till förbundskansliet via: lv@forsvarsutbildarna.se

Aktiviteter hösten 2010

Luftvärnsförbundet

Krigsförbandskurs

I Halmstad för 61. & 62. Lvbat
Helgen 20-22 augusti

Försvarsinfo om SOS Alarm

I Stockholm för alla medlemmar
Torsdag 4 november från kl 16
Mer info på sidan 9

Lv 3

Återvändarfest

På Lv 3 f d område i Norrtälje
Lördag 28 augusti från kl 13

Kamratföreningsträff

På Lv 6 i Halmstad
Helgen 10-12 september

Gåsmiddag

På OffenCiven
Lördag 13 november från kl 18

Julsoaruff

På OffenCiven
Fredag 10 december från kl 1830

Se mer info på www.lv3.se

*Ja, ditt deltagande behövs!
Kom och trivs på våra aktiviteter.
Hjärtligt välkomna!*

Senaste nytt, se våra hemsidor!

www.forsvarsutbildarna.se/lv

www.lv3.se